

Geachte aanwezigen,

Ik ben Magda Berndsen, tweede kamerlid voor D66 en een van de Juryleden van de Mr Eva Meillo prijs voor 2014. Ik mag de voorzitter van de jury, Paul Schnabel dit jaar vervangen. Hij bevindt zich dit najaar in New York waar hij samen met Alexander Rinooy Kan de Queen Wilhelmina Chair van Columbia University bekleedt. Tot zijn spijt verhindert hem dat hier vandaag aanwezig te zijn. Maar ik neem graag de honneurs voor hem waar.

Alvorens de aandacht te richten op de genomineerden wil ik nog even de overige juryleden noemen: Paul Vugts, journalist bij Het Parool, Leo de Wit, oud hoofdofficier van het arrondissementsparket Amsterdam, Paul Frielink, Raadsheer bij het Hof Den Bosch en Hoogleraar Straf- en strafprocesrecht bij de Radboud Universiteit Nijmegen. Paul Vughts is nieuw in onze jury, hij volgt Laetitia Griffith op. Zij heeft haar functie neergelegd. Wie wij in ons midden moeten missen is Dirk van der Landen. Dirk is in januari 2013 overleden. Hij was strafrechtadvocaat bij het advocatenkantoor De Roos en Pen, het kantoor waarbij Eva Meillo haar buitenstage heeft gedaan.

Vijf juryleden hebben zich dus gebogen over twee nominaties voor de prijs. Dat het slechts twee nominaties zijn is een teken aan de wand. Het is natuurlijk niet zo dat het strafrecht, en in het bijzonder de Zittende Magistratuur en het Openbaar Ministerie geen aandacht in de media krijgen. In tegendeel, bijna elk journalistiek medium besteedt dagelijks aandacht aan strafzaken. Of het nu kranten, televisie of de digitale kanalen zijn. Maar die aandacht is slechts zelden dieper gravend dan de actualiteit. De achtergronden, de dilemma's, het geworstel van rechters en officieren, daar induiken kost tijd en toewijding. En die is er maar sporadisch. Dat blijven we jammer vinden als jury van de Mr. Eva Meillo prijs. Want we geloven er nu juist in dat inzicht in de dilemma's en het geworstel bijdraagt aan het maatschappelijk fundament van het OM en de ZM. Of, om het met andere woorden te zeggen, dat dit inzicht bijdraagt aan het begrip van de burger voor het moeilijke en belangrijke werk dat de Officier van Justitie en de rechter verrichten. Dat inzicht wil de Mr Eva Meillo stichting vergroten en de prijs is dus bedoeld ter stimulering van dit soort echte toewijding.

De jury had graag meer uitingen gezien die aan de criteria voldoen en dus meer nominaties, maar de jury had totaal niet te klagen over de kwaliteit van de nominaties. In tegendeel, beide nominaties, het boek opwaaiende toga's van Jelle van der Meer en Hella Rottenberg en de documentaire officier van Justitie van Misja Pekel voor de omroep Human, zijn toonbeelden van grote toewijding. Beide beslaan een langere tijdsperiode en hebben overduidelijk veel inspanning gevraagd van de makers. Het zijn allebei boeiende en soms zelfs onthullende producten. Als eerste zal ik met u delen hoe de jury de documentaire van Misja Pekel heeft ervaren.

Veel burgers relateren het werk van de Officier van Justitie aan het optreden in de rechtszaal. Dit zal ongetwijfeld beïnvloed zijn door de vele Amerikaanse series die vrijwel dagelijks op televisie zijn. Maar juist dat beeld doorbreekt de documentaire op een krachtige wijze. Volstrekt helder wordt dat het zittingswerk in de zittingszaal maar een deel is van het werk van een Officier van Justitie. De kijker ziet de Officier ook bij de plaats van het delict, bij de doorzoeking van de woning van de verdachte, bij besprekingen op het politiebureau en bij besprekingen op het parket. Ook laat de documentaire heel goed zien dat de Officier de baas is over de opsporing, dat van de Officier wordt verwacht dat het vizier steeds gericht is op de bewijsvoering, dat hij of zij kritisch is naar de politie en dat hij of zij voortdurend anticipeert op mogelijke verweren van de verdachte. De Officier komt in beeld als een duizendpoot en dat is ook inderdaad wat een goede Officier is en moet zijn. Dat dit zo goed uit de verf komt hangt volgens de jury samen met de imponerende regie van de documentaire Nu eens is de spanning van, en de fascinatie voor de opsporing en vervolging goed af te lezen van het soms vermoeide gezicht van de Officier. Dan weer ziet de kijker de Officier luisterend weggijken, reflecterend op de juridische dilemma's waarmee ze wordt geconfronteerd, terwijl zij speelt met de ring aan haar vinger. De regie schakelt knap tussen het heden van de zitting en het verleden van de

plaats delict in het bos. Ook heb je het gevoel dat je naar het 'echte' werk van de officier zit te kijken. Niet een opgepoetste versie voor de buitenwereld. Het strafmaatoverleg met de collega's, het bekijken van de tijdlijn samen met de politie, het overleg met rechercheurs en de parketsecretaris. Vragen en twijfels worden onverbloemd in beeld gebracht. De juryleden die zelf in dit veld hebben gewerkt herkennen dan ook de 'echte' praktijk. Een zo open weergave ervaart de jury dan ook als vernieuwend. De documentaire laat - heel gedoceerd - ook iets zien van de persoon van de Officier. Als kijker vraag je je af: hoe houdt ze dit vol? Een uitspraak als "Ik kan relatief goed tegen ellende" is dan veelzeggend. Dat moet je inderdaad wel kunnen, wil je Officier zijn. De documentaire sluit af met de "droog" in beeld gebrachte tekst dat de Officier naast de onderhavige moordzaak in het betreffende jaar nog 16 andere grote onderzoeken onder handen had en 154 zittingen heeft gedaan. De kijker neemt dit misschien voor kennisgeving aan maar achter deze simpele boodschap gaat een wereld schuil. Het laat zien dat er permanent met de tijd gewoekerd moet worden en hoe onafzienbaar de berg dossiers is. De relatieve rust die die de documentaire uitstraalt is dan ook bedrieglijk. Er moeten permanent heel veel bordjes in de lucht worden gehouden. De dilemma's en knelpunten die dit met zich meebrengt zijn volgens de jury eigenlijk weer een nieuwe documentaire waard. Tot zover de documentaire van Misja Pekel.

In zekere zin zijn die 16 andere grote onderzoeken en 154 zittingen de essentie het boek *Opwaaiende Toga's* van Jelle van der Meer en Hella Rottenberg. De auteurs hebben zich gedurende acht maanden verdiept in het reilen en zeilen van de strafrechtsectie van de rechtbank Haarlem en het parket van het Openbaar Ministerie aldaar. Zij richten zich niet op één specifieke, indringende zaak, zoals de documentaire, maar juist op de breedte van het werk dat plaatsvindt binnen een arrondissement als Haarlem. Dit brede perspectief, rechters én officieren, grote én kleine zaken, waardeert de jury in hoge mate. Het laat daardoor treffend zien waarin het werk, maar vaak ook het karakter, van rechters en officieren verschilt. Het verhult ook niet dat elke rechter en elke officier min of meer op eigen wijze invulling kan geven aan de hem opgedragen taken. Eén en ondeelbaar, zoals het Openbaar Ministerie dus heet te zijn, dat is in de praktijk nog niet zo makkelijk! De langdurige research van de auteurs maakt dat we soms ook kunnen zien waar eerdere keuzes toe leiden. Daardoor heeft dit boek een rijkdom die slechts zelden bereikt wordt. Ook komt in het boek de worstelingen van officieren en rechters goed naar voren: de spanning van de toepassing van het strafrecht in de praktijk, de begrijpelijke druk van de publieke verantwoording, de ethische dilemma's waarmee rechters en officieren dagelijks worden geconfronteerd. Zowel de officieren als de rechters in het boek zijn zeer open over de dingen die niet goed gaan. Dossiers die onvolledig zijn, de te lange tijdsduur voordat een zaak wordt afgedaan. De zekere gelatenheid die zij daarbij etaleren is die van mensen die geaccepteerd hebben dat ze het toch niet kunnen veranderen. De jury vindt het bijzonder dat de auteurs de "echte" gang van zaken voor het voetlicht hebben kunnen brengen. Het toont de toewijding van de auteurs en hun vermogen een relatie met de officieren en rechters op te bouwen. Wel had de jury verwacht dat het boek meer ophef zou veroorzaken en zo bij zou dragen aan een versterking van de Zittende Magistratuur en het Openbaar Ministerie. Het boek verdient het om op deze wijze opgemerkt te worden.

Twee prachtige producten die beiden terecht zijn genomineerd voor de Mr. Eva Meillo prijs. Producten ook die het allebei verdienen om de prijs te winnen. Eén van de juryleden verzuchtte dat om het Openbaar Ministerie en het werk van de Officier van Justitie goed te kunnen begrijpen je de documentaire moet zien én het boek moet lezen. Maar de jury heeft toch de zware taak gehad om een keuze te maken. uiteindelijk heeft de jury toch gekozen voor de inzending die het meest gericht is op het dagelijkse werk van de Officier van Justitie en dat ook in al zijn facetten laat zien. Dat sluit ook het meest aan bij de doelstelling van de Mr Eva Meillo Prijs en bij het werk zoals de naamgever dat ook zelf heeft gedaan. De keuze van de jury is daarom gevallen op ..... de documentaire officier van Justitie van Misja Pekel.

Mag ik Misja uitnodigen voor het in ontvangst nemen van de penning en de symbolische cheque.

Beste Misja, je hebt dus de prijs gewonnen met deze fantastisch mooie documentaire. Het was in de ogen van de jury een zeer gelijkwaardige strijd. Het aspect dat uiteindelijk dan toch de doorslag heeft gegeven is de, wat de jury eerder al noemde, imponerende regie van de documentaire. De filmische beelden, het schakelen in de tijd en het daadwerkelijk in beeld brengen van de emoties en de soms zware en moeilijke kant van het officierschap. Jouw documentaire heeft zo naast het hoofd ook het hart van de juryleden geraakt. En dat heeft je uiteindelijk de winst bezorgd. Nogmaals van harte gefeliciteerd met deze prijs en we hopen nog meer van je te zien.